PRANOSTIKY A HRY NA CELÝ ROK

Zpracovala výhradně pro použití MŠ Lobkovicova 23/119 Mgr. Ivana Valuchová

16. září

Svatá Ludmila,
deštěm obmyla.

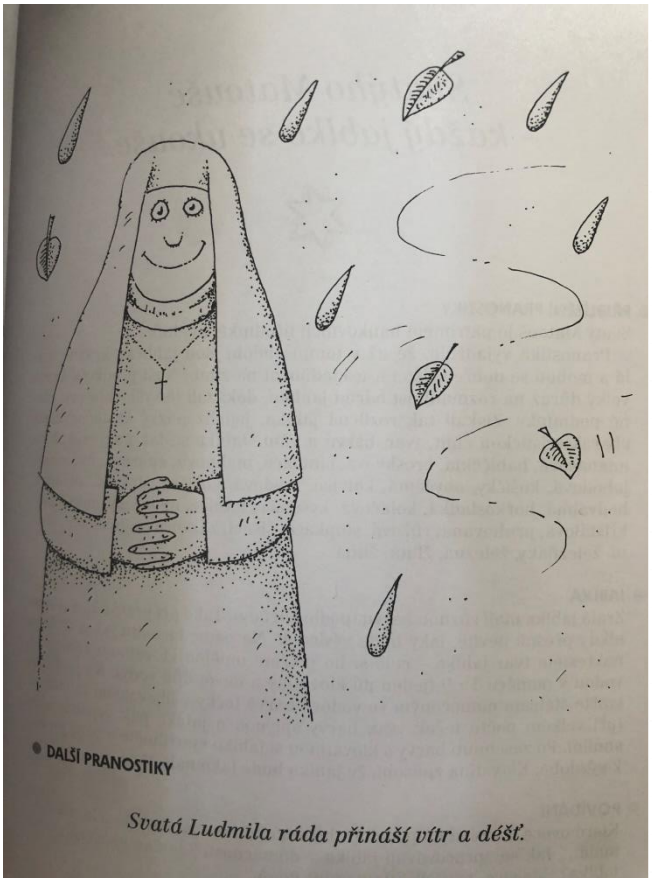

Svatá Ludmila ráda přináší vítr a déšť.

Přiblížení pranostiky:

Svatá Ludmila patří mezi patrony České země, staré slovanské jméno znělo Lidmila – lidu milá. Byla babičkou knížete Václava. V polovině září se objevuje na pár dní chladnější počasí s deštěm.

Náměty na činnosti:

- CO VIDÍM?

Při deštivém počasí se nejlépe hrají hry v místnosti. Zahrajte si hru „Co vidím". Jeden začne popisovat předmět v místnosti. Ostatní se snaží předmět uhodnout. Snažte se ve hře vystřídat všichni.

- STUHY

Vyrobte si malé větrné stuhy, které vám budou ukazovat sílu a směr větru, podobně jako větrné pytle na letištích nebo někde na dálnicích. Na stuhy o rozměrech asi 100x10 cm natiskněte pomocí tiskátek různé motivy. Stuhy zavěste na stromy v zahradě a pozorujte, jaký vítr vane.

Povídání:

Znáte podzimní měsíce? Které roční období bylo před podzimem a které budou po něm? Jaké změny přináší podzim? Mění se vaše hry venku? Musíte se více oblékat? Fouká silný vítr? Škodí silný vítr dozrávajícímu ovoci?

21. září

Na Svatýho Matouše,
každý jablko se ukouše.

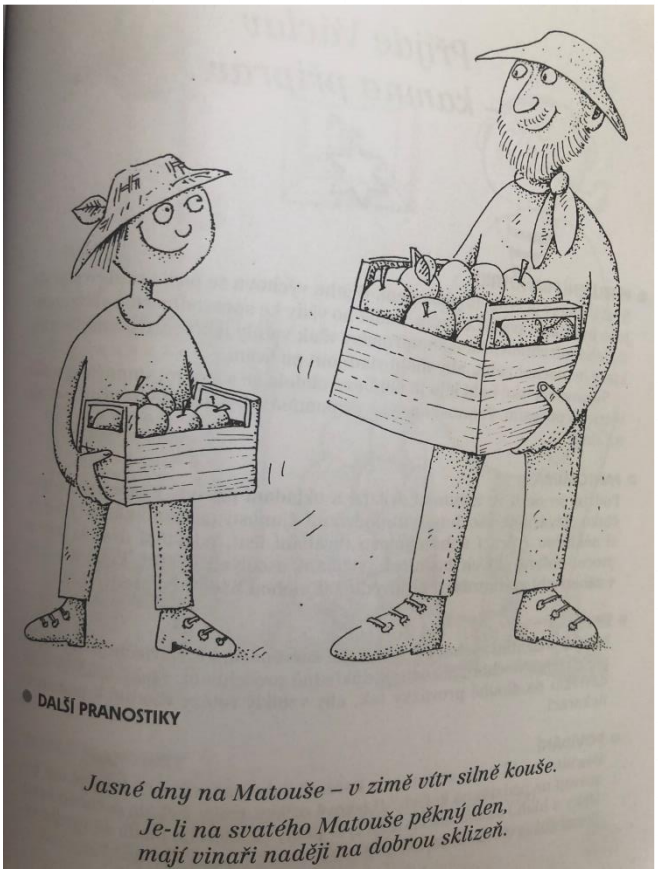

Přiblížení pranostiky:

Svatý Matouš je patronem bankovních úředníků a celníků. Pranostika vyjadřuje, že už v tomto období jsou jablíčka krásně zralá a mohou se dobře sklízet a uskladňovat na zimu. Naši předkové kladli velký důraz na rozmanitost odrůd jabloní, dokázali je vyšlechtit pro různé podmínky. Získali tak rozličná jablka, jejichž názvy často odrážely charakteristickou chuť, tvar, barvu a vůní. Jablka se tak nazývala třeba broskvová, babiččina, cibuláče, malinová, hvězdová, medová, koláčová, kysleláče, mikulášky, pruhovaná, zimní, koláčová, hořkosladká, atd..

Náměty na činnosti:

- JABLKA

Zralá jablka mají různou barvu (podle odrůdy). Vyrobte si s dětmi jablíčka, která si děti samy nakreslí, a potřete klovatinou zředěnou s vodou. Na jablíčko tvočte štětcem namočeným ve vodové barvě tečky v libovolném množství. Po zaschnutí barvy s klovatinou si jablko vystřihněte a použijte ho k výzdobě. Klovatina způsobí, že jablko bude jako naleštěné.

Povídání:

Které ovoce dozrává na podzim? Jaká mohou být jablka – kyselá, sladká, malá…? Jak se zpracovávají jablka v domácnosti? Jak se nazývají plody jablka? (Malvice, mají dužinu a jadřinec).

4. října

Svatý František,
zahání lidi do chýšek.

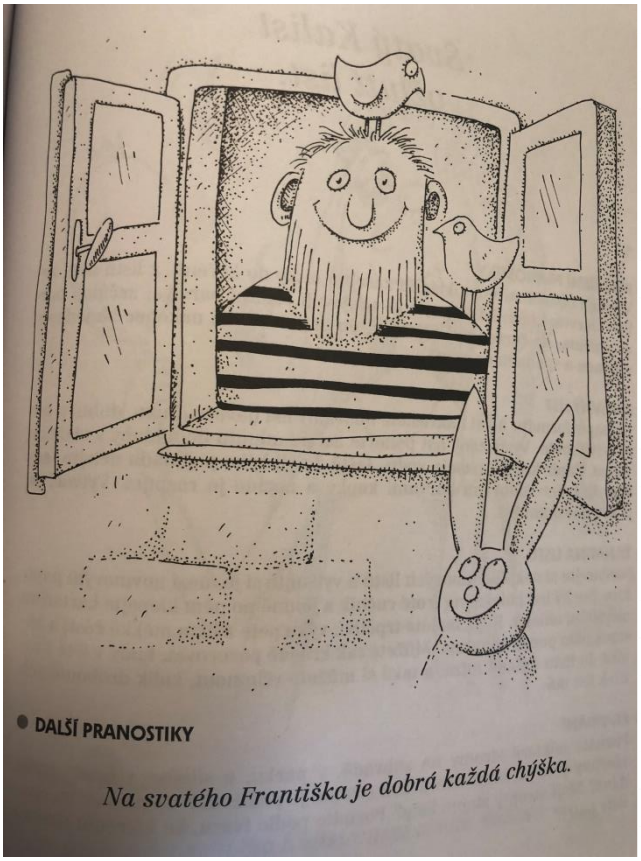

Přiblížení pranostiky:

Svatý František je patronem zvířat. Je zobrazován s ptáky a zvířaty. Je vcelku pochopitelné, že chladnější období při podzimním počasí se nejlépe tráví v teplé místnosti. V říjnu dochází k celkovému poklesu teplot, ke zvětšování oblačnosti, ranní a večerní mlhy jsou častější a delší, začínají mrazíky.

Náměty na činnosti:

- ZVÍŘÁTKA Z PLODŮ

Při podzimní vycházce si všímejte spadaných plodů. Hledejte kaštany, žaludy, bukvice, javorové nažky a potom si z nich vyrobte veselá zvířátka.

- LESNÍ ZVÍŘÁTKA

Na velký balicí papír si nakreslete známá zvířátka z lesa. Použijte libovolnou techniku, dávejte si však pozor na vodové barvy, které mohou balicí papír rozmočit a roztrhnout. Kolem svých zvířátek pak nalepte malé větvičky, seno, plody….

Povídání:

Na podzim listí usychá a opadává ze stromů, proto se listnaté stromy nazývají opadavé. Jehličnany jsou většinou neopadavé, jen modřín má opadavé jehlice. Kdy zase listy stromům narostou?

14. října

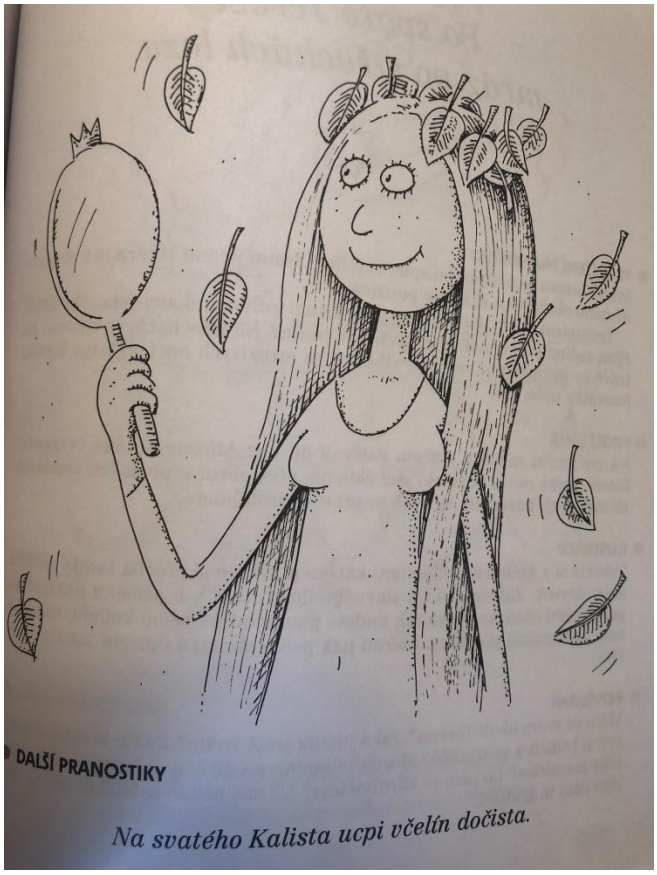

Svatý Kalist, ožlutí list.

Přiblížení pranostiky:

V tomto období stromy ukládají zásobní látky do kořenů, z listů mizí zelené barvivo chlorofyl, a proto se projevují ostatní barviva. Začínají barvit dožluta, do červena, do zlatova, do oranžova, až nakonec zhnědnou, uschnou a spadnou na zem.

Náměty na činnosti:

- BAREVNÝ LIST

Na papír si nakreslete libovolný list a ten si vystřihněte. Vystřižený list ponořte asi na minutu do nádoby s vlažnou vodou. Papír krásně nasaje vodu. Ještě do vlhkého podkladu dělejte tenkým štětcem vodovými barvami kapky a nechte je rozpíjet. Vytvoří se pravý podzimní list.

- ŽILATINA LISTU

Nasbírejte si několik dubových listů a vylisujte si je mezi novinovým papírem. Suchý list položte na froté ručník a jemně po něm klepejte kartáčem na čištění obleků. Když budete trpěliví, vyklepete z listu měkké části a zůstane vám pouze žilatina. Můžete tak krásně pozorovat, kudy v létě protéka do listu vzácná míza, a také si můžete všimnout, kolik drobounkých žilek list má.

Povídání:

Poznáte některé stromy na zahradě, v parku, u silnice, v lese? Znáte všechny části stromu? Která část stromu je pod zemí? Co na podzim opadává? Mají stromy stejné listy? Poznáte podle tvar, ke kterému stromu listy patří?

15. října

Po svaté Tereze,
mráz po střechách
leze.

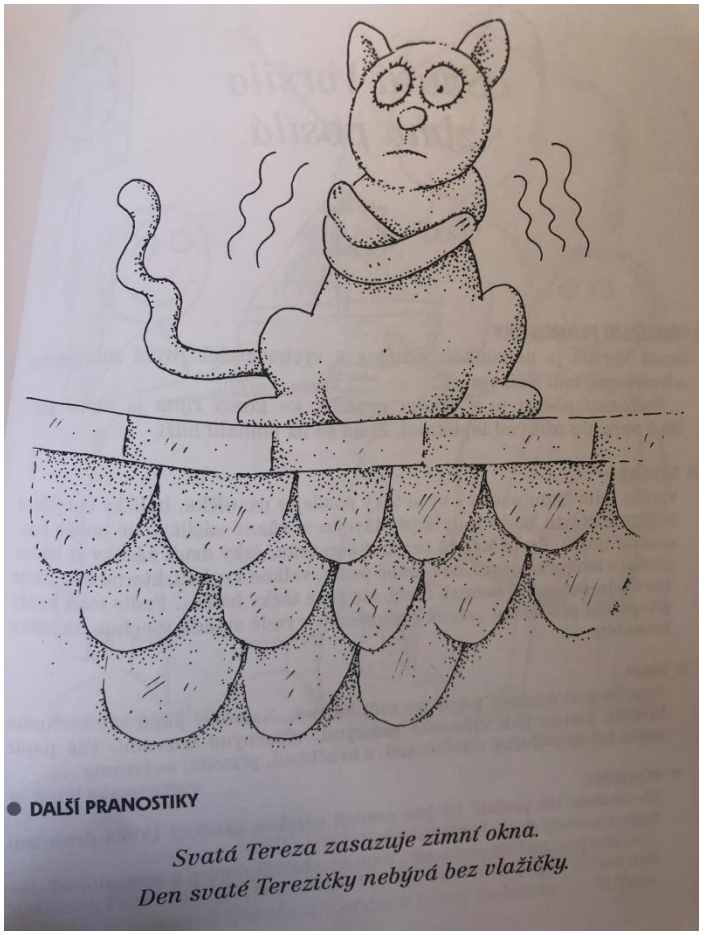

Přiblížení pranostiky:

Svatá Tereza je patronkou spisovatelů. Tereziánské dny jsou často posledními připomínkami léta. Na konci října začíná pravé podzimní sychravé počasí. Na střechách, stromech i na trávě se ochlazením vzdušné vlhkosti za mrazivých nocí objevuje k ránu jinovatka nebo jíní.

Náměty na činnosti:

- PROLÉZANÁ

Na podzim si některá zvířátka zalézají do nor. Můžete si také vyzkoušet lezení, třeba okolo kuželek, pod židlemi, přes obruč a po jiných vhodných tělocvičných nářadích.

Povídání:

Máte ve svém okolí Terezu? Jaká jména ještě znáte? Znáte křestní jména svých rodičů a prarodičů? Rozdělte jména na dívčí a chlapecká. Jak vám říká maminka? Co jsou to zdrobněliny? Už vás někdo oslovil hanlivě? Vadilo vám to?

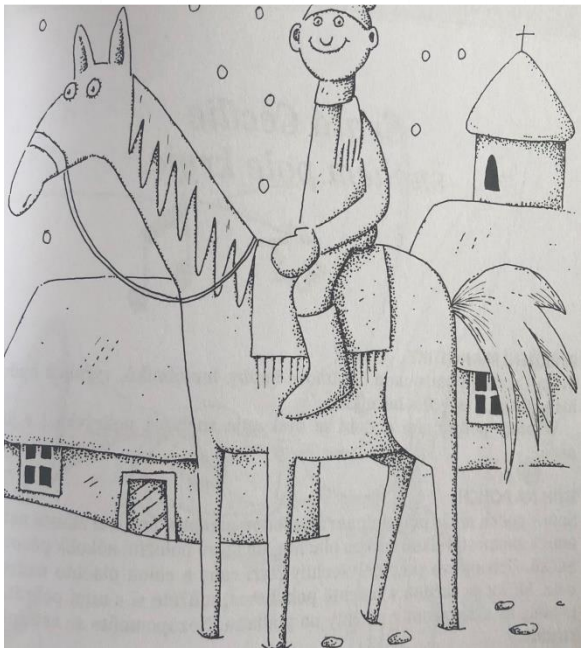

11. listopadu

Svatý Martin přijíždí na bílém koni.

Přiblížení pranostiky:

Svatý Martin se stal patronem rukavičkářů, kloboučníků a kartáčníků. Nejstarší varianta pranostiky říkala, že svatý Martin přijíždí na „brůně". Brůnou naší předkové označovali všechny bílé koně s hnědými, hvědočervenými a hvědočernými skvrnami. V mnoha městech se konají martinské trhy a začínají posvícenské hody, na kterých nesmí chybět pečená husa.

Náměty na činnosti:

- STOPY

Víte, jakou stopu má kůň? Obvykle se obtisknou jeho podkovy. Zajděte v prvním sněhu do lesa nebo do parku a pozorujte tam stopy různých živočichů. Sledujte nejen jednotlivé stopy, ale i způsob, jak se zvířata pohybovala, jak se liší stopa v kroku a při běhu.

- SÁDROVÉ STOPY

Rozmíchanou sádru s vodou si nalijeme do kulatých krabiček od sýra. Do připravené hmoty poskládáme lehce omaštěné přírodniny ve tvaru stop (drobné klacíky, kaštany, šišky,…). Když sádra ztuhne, odloupněte z ní přírodniny a objeví se krásná stopa. Děti si zvíře podle fantazie mohou pak nakreslit.

- MARTIN NA KONI

Vytvořte si z vlastních těl, přehozů, plachet, závěsů či nábytku Martina, jak přijíždí na bílém koni a kolem něj se již rozprostírá zimní krajina.

Povídání:

Umíte vyjmenovat některá zvířata domácí, lesní a exotická? Kde žijí domácí zvířata? Potkali jste někdy lesní zvířata?

30. listopadu

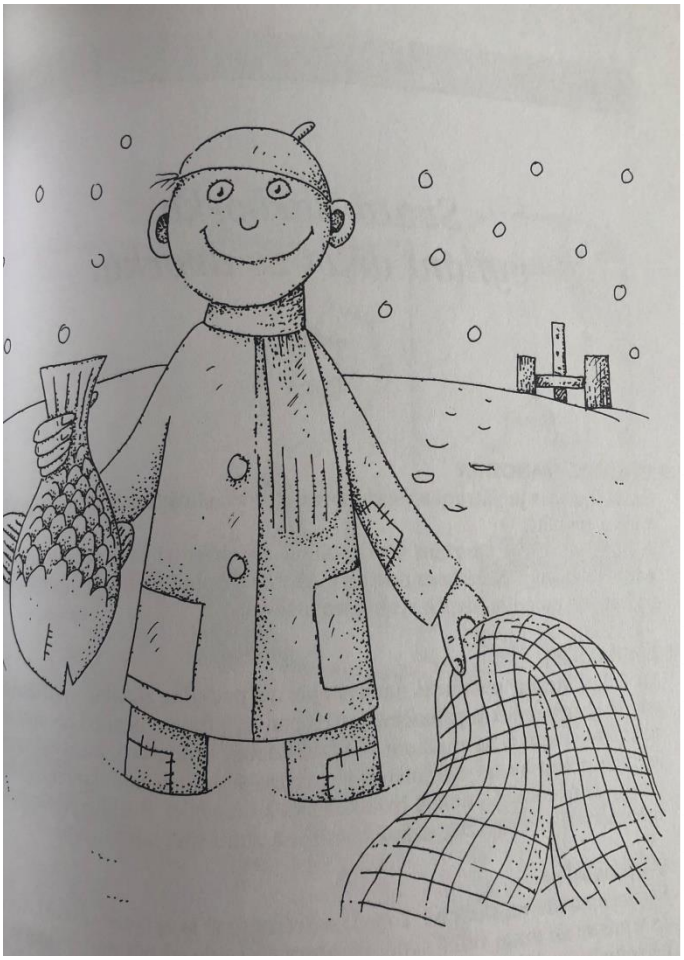

Když na Ondřeje sněží, sníh dlouho poleží.

Přiblížení pranostiky:

Svatý Ondřej je patronem rybářů, obchodníků s rybami a nosičů vody. Bývá vyobrazován s rybářskou sítí a rybou. Koncem listopadu čím dál tím častěji sněží. Sněhová pokrývka zůstává ležet i v nížinách obvykle delší dobu.

Náměty na činnosti:

- SNĚHOVÉ VĚTVIČKY

Sníh na jehličnatých stromech vyčaruje pohádkovou krajinu. Také vy si můžete na velkém tmavém papíru vytvořit otisky zasněžených větviček. Využijte větvičky, které najdete při vycházce, ale nelámejte je ze stromů. Do mělkých nádob nalijte bílou temperovou barvu, jehličnaté větvičky v nich jemně namočte a pokládejte na připravený papír. Když otisk nebude zřetelný, přiložte svrchu na větvičku ještě jeden papír a přitlačte.

Povídání:

Poznáte některé jehličnaté stromy? Opadávají na zimu? Jeden z našich jehličnanů opadává, který? (Modřín). Jak podle šišek rozeznáte smrk od jedle a která směrem dolů? (Jedlová, roste nahoru).

4. prosince

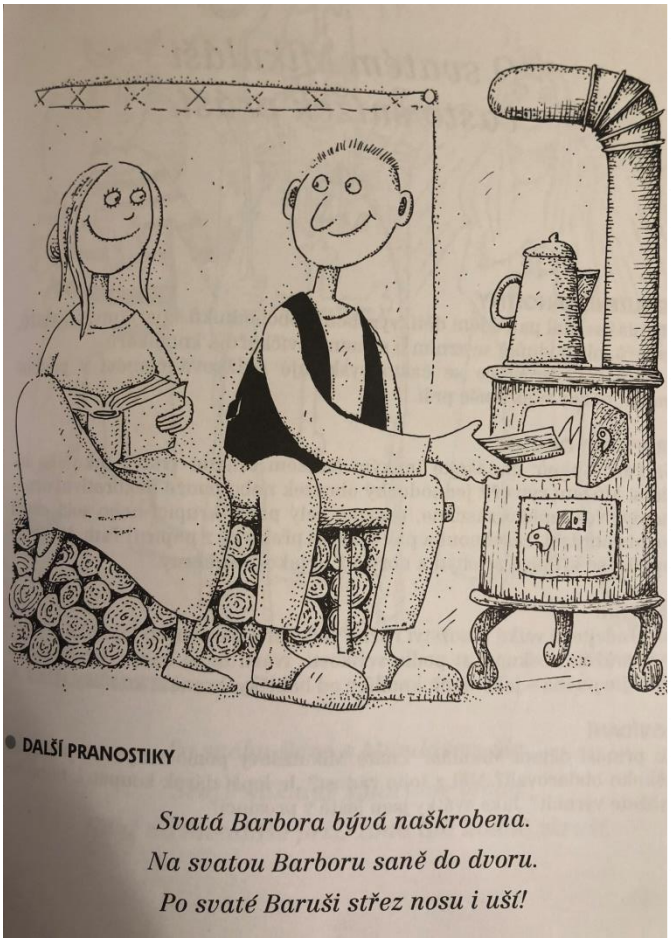

Svatá Barborka,
vyhání dříví ze dvorka.

Přiblížení pranostiky:

Svatá Barbora je patronka všech horníků, věží, stavebních dělníků, pokrývačů a zvoníků. Dnes už dřevo na zimu nechystáme, ale dříve si lidé museli nadělat pořádné zásoby. Začátkem prosince, kdy se již plně topilo, se hranice připravených polen na dvoře rychle zmenšovala.

Náměty na činnosti:

- ZIMNÍ ZÁSOBY

Na jednu stranu místnosti nachystejte na podlahu zásobu vystřižených papírových koleček o průměru asi 10 cm. Všichni se postaví na opačnou stranu místnosti a na znamení se rozběhnou k hromádce. Každý si vezme jedno a položí ho na své místečko. Snažte se mít hromádku co největší, musíte jít několikrát, dokud jsou kolečka k dispozici. Rozhlížejte se kolem sebe, abyste se nesrazili, neboť zásoby na zimu si dělají všichni.

Povídání:

Kolikátý měsíc v roce je prosinec? Kolik měsíců má rok? Umíte je vyjmenovat? Umíte vyjmenovat pouze jarní, letní, podzimní nebo zimní měsíce? V kterém měsíci máte narozeniny a jmeniny? V kterém to je ročním období?

13. prosince

Lucie noci upije a dne nepřidá

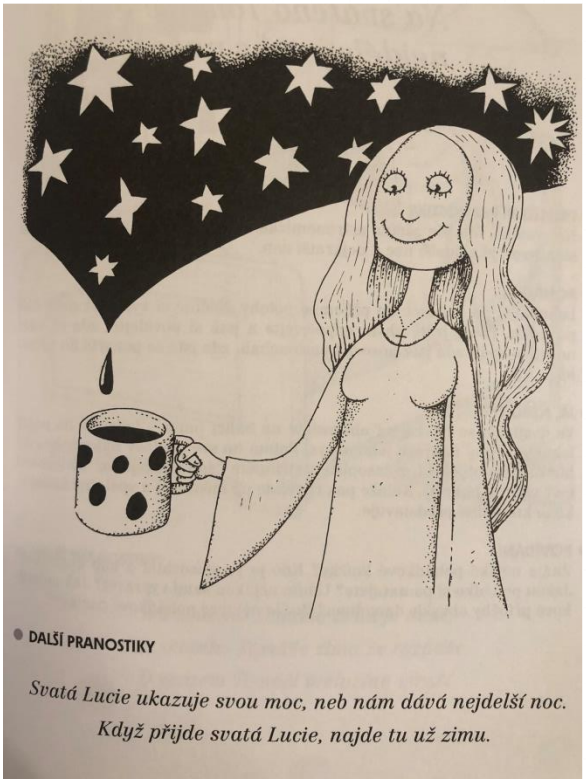

Přiblížení pranostiky:

Zkracování nocí a prodlužování bílého dne přináší až doba po zimním slunovratu – od 21. Prosince. Za dlouhých večerů se v dřívějších dobách lidé věnovali domácím pracím. Byly to především společné přástky po chalupách (přastvy), nebo draní peří (dračky), případně sousedské besedy s vypravováním. Večery se tak zdály kratší, i když se den neprodloužil.

Náměty na činnosti:

- ČÍSLA

Na hodinách obvykle vidíme čísla od 1 do 12. Vytvořte si tato čísla z plastelíny, z přírodnin, z kostiček nebo z drátků na čištění dýmek. Čísla vyslovte a ke každému hledejte odpovídající počet předmětů v okolí – např. jeden stůl, dvě jablka, tři židle…

- NA PŘÁSTVU

Sedněte si do dvojic naproti sobě a začněte motat nit na kužel. Kužel i nit si můžou děti i představovat. Při tomto předení si navzájem říkejte následující krátkou říkanku. Nejprve první: „Za tím Pavlovým humnem, běžel tam zajíček s bubnem." Pak pokračuje druhý: „Za tím Petrovým humnem, běžel tam medvěd s bubnem." Pokračujte tak dlouho, dokud budete vědět další chlapecká jména a další zvířata. Humna jsou pozemky vzadu za stavením.

Povídání:

Znáte už hodiny? Víte, co je to ciferník? Co na něm vidíte? Znáte různé typy hodin – budík, kukačky, kostelní hodiny, orloj? Jsou digitální hodiny stejné jako ty s ručičkami? Umíte vyjmenovat své obvyklé činnosti během celého dne?

21. prosince

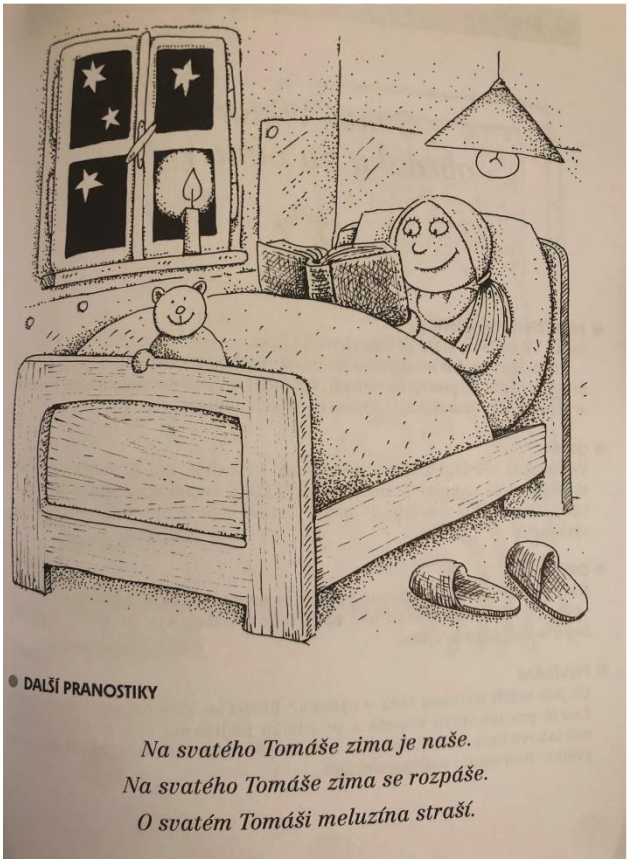

Na svatého Tomáše, nejdéle je noc naše.

Přiblížení pranostiky:

Na svatého Tomáše začíná astronomická zima – tento den nastává zimní slunovrat, je nejdelší noc a nejkratší den.

Náměty na činnosti:

- POHÁDKA

Lehněte si na koberec do příjemné polohy. Nechte si vyprávět nebo číst pohádku. Po ní ještě chvíli odpočívejte a pak si popovídejte, zda se vám nechtělo spát, zda jste pozorně poslouchali, zda jste se ponořili do příběhu a zkuste si pohádku převyprávět.

- JÁ, NEBO TY?

Ve dvojicích se navzájem obkreslete na balicí papír – jeden si na papír lehne a druhý nakreslí jeho obrys. Potom na své postavy nalepte kousky látek místo oblečení, z časopisů vystřihněte části obličeje, až budete mít celý vnitřek pokrytý. Koláže pak rozvěste po místnosti a společně hádejte, koho které dílo představuje.

Povídání:

Znáte nějaké pohádkové knížky? Kdo je to spisovatel a kdo ilustrátor? Jakou pohádku si pamatujete? Umíte nějakou sami vyprávět? Jak pohádkové příběhy obvykle dopadnou? Znáte některé pohádkové postavy?

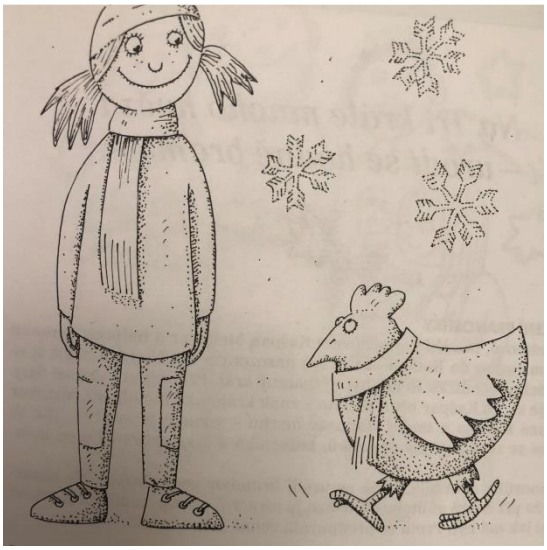

1. ledna

Na Nový rok,
o slepičí krok.

Přiblížení pranostiky:

Nový rok – tak se nazývá první den každého nastávajícího roku. Nebylo tomu však vždy a všude. Staří Římané oslavovali Nový rok hodně vesele. Také se obdarovávali novoročními dárky. Novoroční první den jsme zdědili právě po nich. Po Novém roce, kdy začíná kalendářní rok, se začíná znatelněji prodlužovat den. Slunce vychází dřív a později zapadá. S přibývajícími dny v kalendáři je stále jasněji, jak se den prodlužuje, o čemž svědčí i jiné pranostiky.

Náměty na činnosti:

- DĚTI, POJĎTE KE MNĚ!

Ze své skupiny si určete jednoho vyvolávače, který se postaví na jednu stranu místnosti, všichni ostatní vytvoří řadu na druhé straně. Vyvolávač začne volat: „Děti, pojďte ke mně!" Všichni se sborově zeptají: „Jak máme jít?" Vyvolávač odpoví, že mohou jít např. „O pět slepičích kroků, o čtyři sloní, o dva myší krůčky, o bleší skoky." Přitom se otáčí kolem své osy – buď pomalu, nebo rychle. Všichni postupují, když se vyvolávač nedívá. Když se otočí a uvidí ještě někoho v pohybu, hráč se musí vrátit na začátek své cesty, pak může ve hře pokračovat.

- NOVOROČNÍ PŘÁNÍ

K oslavě nového roku patří také přání, na kterých bývají písmena PF – pour felicité (francozsky „pro štěstí") Vyrobte si přání. Tvrdší papír formátu A5 přeložte na polovinu. Na horní stranu nalepte barevné papírky jako sněhuláka, zasněženou chaloupku, zvoneček, případně něco dokreslete.

Povídání:

Slyšeli jste už říkat své rodiče a prarodiče, jak ten čas rychle letí? Záleží však na každém, jak ho vyplní. Co děláte ve svém volním čase? Pomáháte rodičům a jak?

29. ledna

Na Saleského Františka,
meluzína si často zapíská.

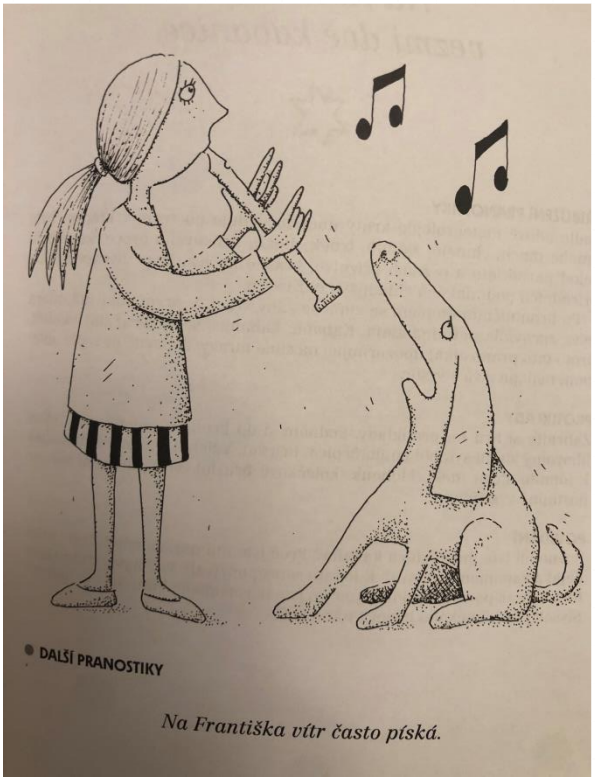

Přiblížení pranostiky:

Meluzína je kvílivý, skučivý vítr – je jedním z příznaků změny počasí. Koncem ledna a začátkem února mnohdy nastupuje oteplení, které se lidové nazývá „hromniční obleva".

Náměty na činnosti:

- DECHOVÉ CVIČENÍ

Než se naučíte dobře pískat, procvičte si a vyzkoušejte dechová cvičení.
Z papíru si vystřihněte pět jehličnatých stromečků, 15 cm vysokých a 7 cm širokých. Dolní část – asi 1 cm – zahněte a totou zahnutou částí je nalepte na tvrdý karton tak, aby stály za sebou ve čtyřcentimetrových rozestupech. Nyní mají stromečky výšku asi 14 cm. Celý lesík položte na stůl a ze vzdálenosti 20 cm foukejte do stromečků. Dospělý vám zaznamená, kolik stromků se ohnulo na jedno nadechnutí. Nesoutěžte, ale trénujte své plíce každý den, až se vám podaří ohnout všechny stromky.

- ORCHESTR

Zahrajte si na orchestr, ale nebude to jen tak obyčejný orchestr, ten váš bude pantomimický. Každý předvede svůj nástroj, na který hraje – ostatní děti hádají. Před samotnou hrou si děti prohlédnou různé hudební nástroje – smyčcové, dechové, žesťové, Orfovy.

Povídání:

Znáte hudební nástroje? Kdo na ně hraje? Podle čeho hrají hudebníci skladby? Kdo jim pomáhá při hraní? Znáte dechové nástroje? Je trubka a klarinet dechový nástroj? Jak se souhrnně říká vystoupení hudebníků? Byli jste už na koncertě?

2. února

Na Hromnice,
Vezmi dvě kabanice.

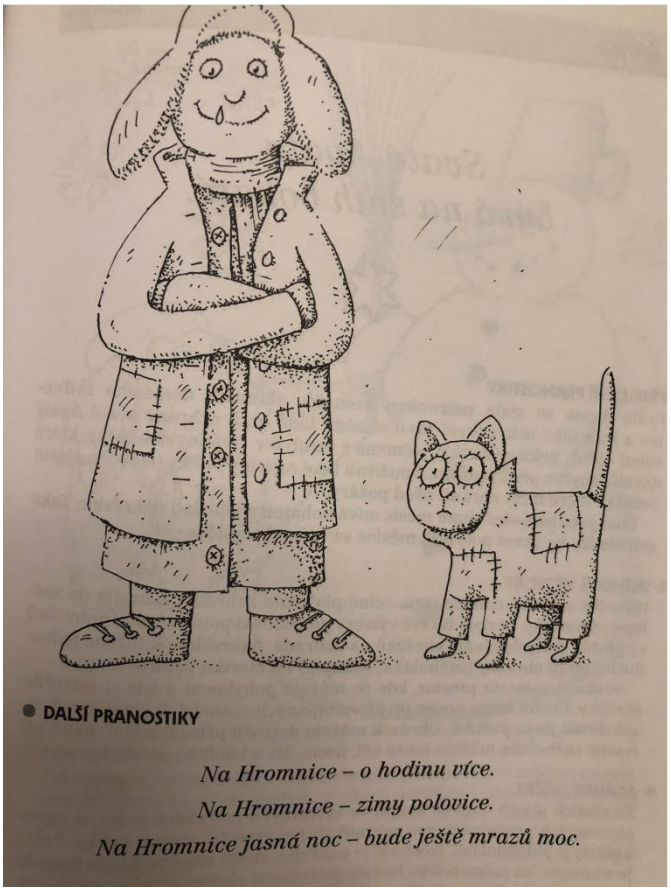

Přiblížení pranostiky:

Podle lidové meteorologie krutý únor následuje po roce, v kterém bylo mnoho much, chmele, žaludů, trnek, šípků, peckového ovoce, když bylo velmi parné léto a o žních příznivé, krásné počasí. Únor bývá v našich přírodních podmínkách chladnější, než leden Po hromničním oteplení se zima záhy vrací. V první polovině února bývá zpravidla pořádná zima. Kabaňa, kabanice se nazýval starý kabát, proto tato pranostika, upozorňující na silné mrazy, doporučuje teplé oblečení, nejlépe z více vrstev.

Náměty na činnosti:

- PROTIKLADY

Zahrajte si hru na protiklady. Sedněte si do kruhu a jeden z vás řekne libovolný zimní symbol (sníh, čepice, brusle). Všichni ostatní hledají opak k tomu slovu (déšť, klobouk, kolečkové brusle). Ve vyvolávání slov se postupně vystřídejte.

Povídání:

Rozuměli jste ihned slovu „kabaňa?" Proč jste mu nerozuměli? Znáte ještě nějaká zapomenutá slova? Kdo tato slova používal? Viděli jste třeba starý film, kde se používala slova, kterým jste nerozuměli? Víte, co je to nářečí? Slyšeli jste už někoho hovořit nářečím?

12. března

Na svatého Řehoře, čáp letí přes moře,

žába hubu otevře, ledy plují do moře,

líný sedlák, který neoře.

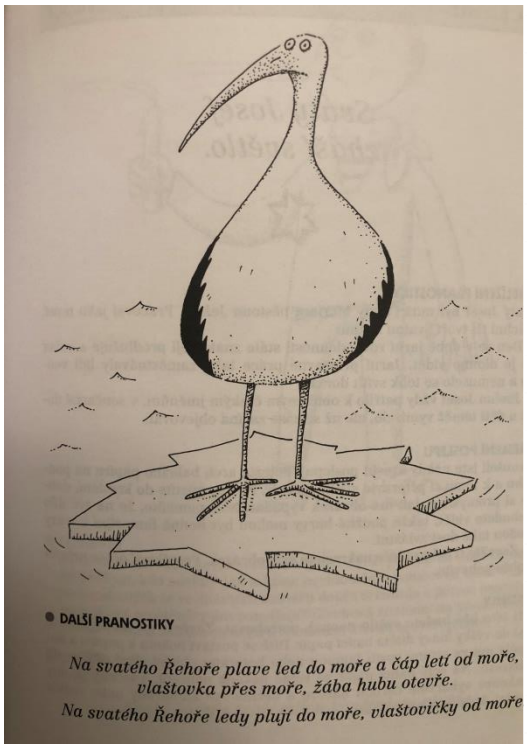

Přiblížení pranostiky:

Při březnovém oteplení se v přírodě začíná objevovat čilý život. Přilétají tažní ptáci a objevují se žáby a mnozí bezobratlí, kteří se v jarním teple probouzejí ze zimní strnulosti. Pod intenzivním slunečním svitem roztávají sněhy a ledy, voda plyne do potoků, potoky do říček a řek, až se nakonec většina vody dostane do moře.

Náměty na činnosti:

- CESTA K MOŘI

Připravte si klubka příze nebo vlny různých bare. Z nich vytvořte dlouhou cestu k moři. Každý si přiváže konec nitě k nějakému předmětu a od něj postupuje kolem židlí a stolů, kolem police s knihami, cestou se postupně spojuje s ostatními. Celou trasu si postupně projděte i nazpátek.

- KOLÁŽ VODNÍCH PLOCH

Nejprve si nasbírejte různě strukturované papíry – kartony, výplně z bonboniér, vlnitou lepenku, papíry, náčrtníky, průklepové papíry… Ty vystříhejte do tvaru vln a nalepte přes sebe na papír formátu A3. Své vodní plochy vybarvěte modře a zeleně.

Povídání:

Kde žije kapr? Znáte i jiné sladkovodní ryby? Vidli jste na obrázku moře? Byli jste už u moře? Srovnejte vodní plochu rybníka a moře! Jak se liší život v různých vodách? Znáte některé ryby žijící v moři?

31. března

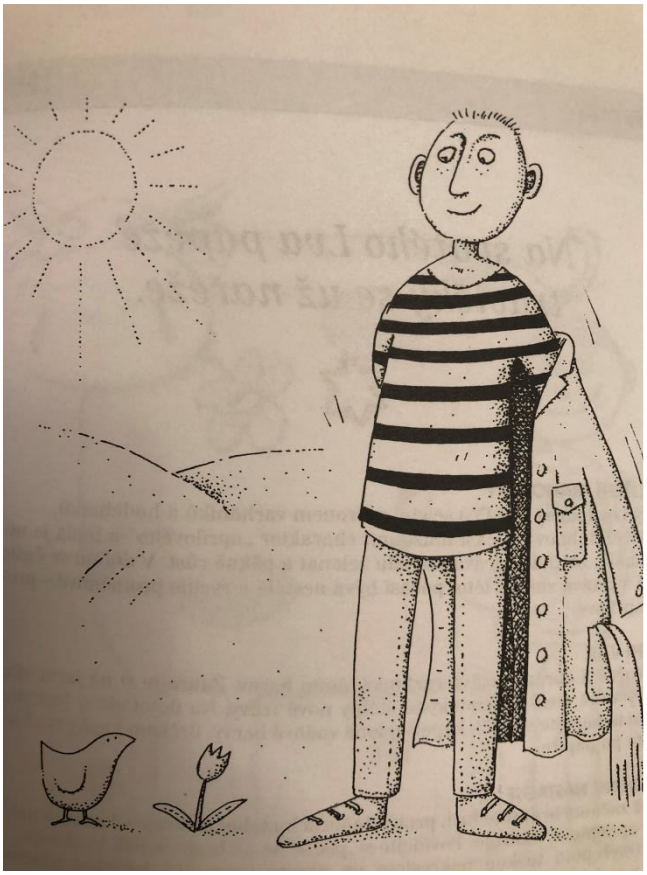

O svatém Balbíně,
je už u nás po zimě.

Přiblížení pranostiky:

Konec března se už nese ve znamení jara. Astronomicky začíná jaro 21. Března, kdy nastává jarní rovnodennost (noc i den mají stejnou délku), a trvá do letního slunovratu (21.6.). Kalendářní jaro se počítá od 1. března do 31.května. Pro začátek jara jsou charakteristické rozkvetlé břízy, rané třešně, hrušně. Později v plném jaru se rozvíjejí listy buku, jasanu, kaštanu a jeřábu. Většinou jsou už po odkvětu bledule jarní a sněženka. Přilétají první tažní ptáci – čáp, vlaštovka, jiřička.

Náměty na činnosti:

- KIMOVA HRA

Ještě než uložíte zimní oblečení do skříně, zahrajte si s nimi Kimovu hru. Na jedno místo uložte šály, rukavice (pouze jednu z každého páru) a čepice – asi 15 kusů. Všechny předměty si asi minutu soustředěně prohlížejte a zapamatujte si jich co možná nejvíc. Potom je vedoucí hry zakryje a přitom nenápadně jednu věc odebere. Ostatní – buď každý zvlášť, nebo všichni společně – se pokusí určit chybějící oblečení.

Povídání:

Znáte jarní měsíce a umíte je vyjmenovat? Který den probíhá jarní rovnodennost? Prodlužuje se potom den nebo noc? Jak poznáte příchod jara v přírodě?

24. dubna

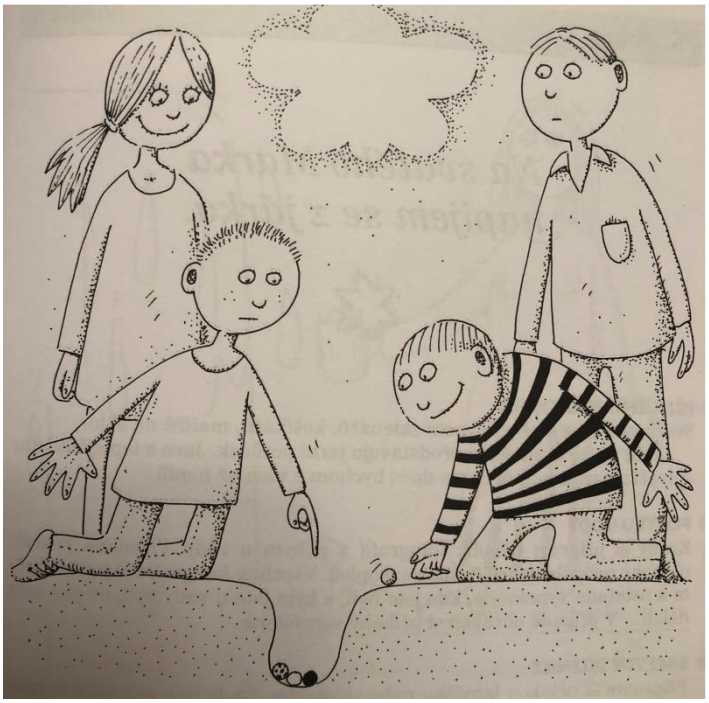

Na svatého Jiří, rodí se jaro.

Přiblížení pranostiky:

Jméno Jiří pochází z řeckého georgios, což znamená rolník. Svatý Jiří se stal ochráncem rolníků, pastýřů, venkovského obyvatelstva a jejich rodin. V životě venkovského obyvatelstva byl den svatého Jiří důležitým kalendářním a hospodářským mezníkem. V tento den se zahajovala obecní pastva hovězího dobytka a rolníci dostávali naturální dávky. Konec dubna se považuje za vrchol jara. Nástup teplejších dnů vyvolá překotný vývoj rostlinstva. Bývá to období krásné pohody, i když se může objevit pověstné aprílové počasí.

Náměty na činnosti:

- KULIČKY

V dřívějších dobách děti rády hrály kuličky – hliněné nebo skleněné kuličky byly barevné. Pokud nemáte skleněné nebo hliněné kuličky, zahrajte si hru s kuličkami z pomačkaného barevného papíru, třeba v místnosti. Vytvořte si menší skupiny. Každý si vyrobí pět kuliček z papíru, celá skupina vytváří vždy z jedné barvy. Na podlahu nakreslete kruh. Jeden hráč z každého družstva se postaví dva metry od kruhu a jeden po druhém začnou cvrnkat ukazováčkem přes palec své barevné kuličky. Kuličky, které nedolétnou do kruhu, vyřadíte. Vítěz z každého kola si vezme všechny kuličky z kruhu. Nakonec si družstva sečtou získané kuličky a stanoví se pořadí. Do další hry si všichni rozdělí znovu kuličky podle barev.

Povídání:

Jak se chystá záhonek pro jarní výsadbu? Co všechno se na jaře sází? Víte, jaký je rozdíl mezi kořenovou a naťovou zeleninou? Kterou zeleninu máte nejraději? Která zvířátka si také ráda pochutnají na zelenině?

12 - 14. května

Ledoví muži,
Spalují mrazem
ovoce.

Přiblížení pranostiky:

Svatý Pankrác se stal patronem rostlin a květů, svatý Servác zámečníků a stolařů a svatý Bonifác je patronem knihkupců.

Ledovými muži se rozumějí Pankrác, Servác, Bonifác. Při jarním oteplení se v Arktidě lámou ledy, které se při postupu Atlantským oceánem rozpouští, a tím ochladí vodu i vzduch. Tento studený vzduch proniká až k nám a může dojít k obávaným mrazíkům. Nejvíc se ledovým mužů obávají zahradníci a sadaři. Mrazíky často uškodí kvetoucím stromům.

Náměty na činnosti:

- MALOVANÝ STROM

Stromy v květnu bývají nejkrásnější a z dáli můžeme obdivovat jemné barvy rozkvetlých korun. Zblízka si květy prohlédněte a případně s pomocí atlasu nebo encyklopedie si srovnejte jednotlivé druhy stromů.

Povídání:

Jaké znáte druhy ovoce? Proč máte jíst hodně ovoce? Z plastelíny vymodelujte své oblíbené ovoce. Na čem rostou jablka, hrušky, švestky, meruňky, broskve – na stromech, na keřích nebo stonku byliny? Jak rozeznáte strom a keř? Roste některé ovoce na keři? (angrešt, rybíz).

24. června

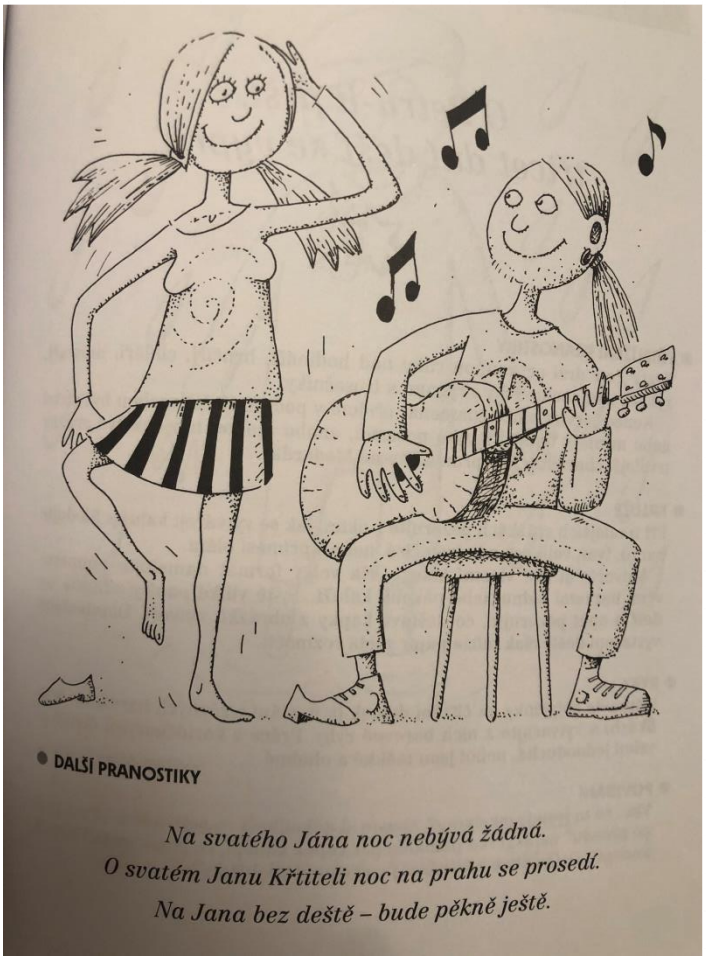

Na svatého Jana,
otvírá se létu brána.

Přiblížení pranostiky:

Svatého Jana mají za patrona tanečníci, zpěváci, hudebníci, zedníci a kameníci. I když je letní slunovrat 21. června (nejdelší den), astronomické léto začíná právě v den svatého Jana.

Náměty na činnosti:

- ROZKVETLÁ LOUKA

Léto přináší spoustu krásných slunečných dní, květiny hýří mnoha barvami, všude je veselo. Vytvořte si rozkvetlou louku plnou barevných květin. Nejprve si v miskách s vodou rozmíchejte celou škálu potravinářských barev. Na papír většího formátu nakreslete bílou voskovkou květinu. Při kreslení na voskovku přitlačte, abyste vytvořili výraznější stopu. Štětcem namočeným do potravinářských barev pak obrázek buď celý potřete, nebo ho po částech vybarvěte. Barvy se chytí jen tam, kde není kresba voskovkou.

Povídání:

Už jste někdy navštívili květinářství nebo dokonce zahradnictví? Víte, jaký je rozdíl mezi květinou pokojovou a řezanou? Mohou se květiny sušit a pak použít k další výzdobě? Nasbírejte si v přírodě několik kvítků a usušte je. Jaké jsou suché lístky – drsné, hladké?

18. července

O svatém Kamilu, slunce má největší sílu.

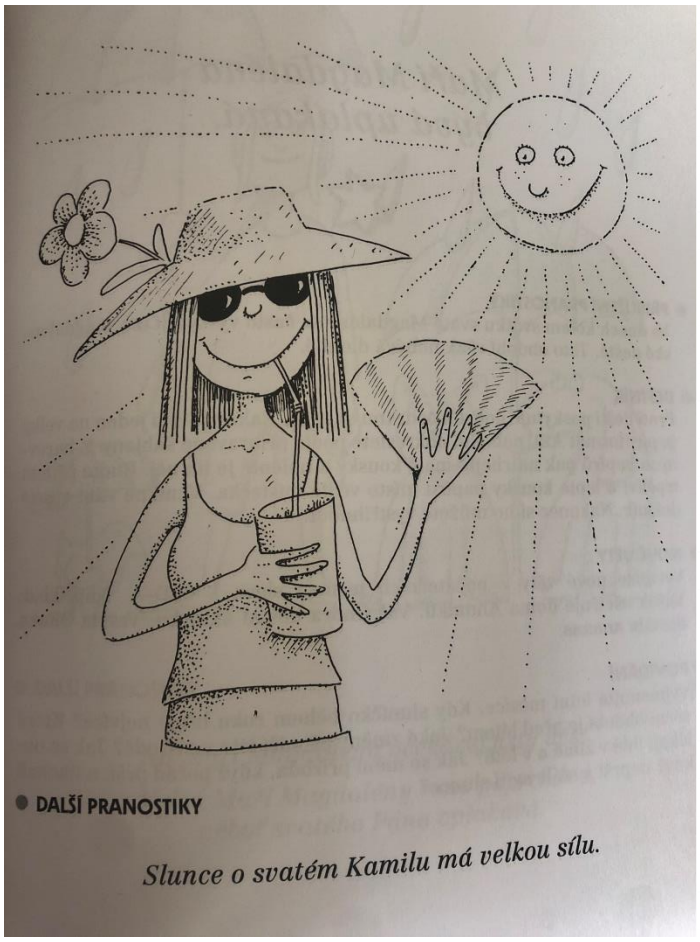

Přiblížení pranostiky:

Svatý Kamil je patronem ošetřovatelů, nemocných a nemocnic. Pokud v tomto období panuje sušší období, dosahují teploty za jasné oblohy nejvyšších hodnot.

Náměty na činnosti:

- KLOBOUK

Sluníčko krásně hřeje, ale nezapomněli jste si vzít pokrývku hlavy? Namalujte si na větší papír vodovými barvami svůj klobouk. Po zaschnutí barev ho ozdobte mašlemi nebo stužkami.

- SCHOVÁVANÁ PŘED SLUNÍČKEM

Občas je velice dobré se před pálivým sluníčkem schovat. Před hrou shromážděte do velké krabice různé druhy pokrývek hlavy – kšiltovky, klobouky, šátky, čepice. Jeden hráč bude představovat sluníčko plující po obloze. Najde si vhodné místo, kde se jako sluníčko uvelebí. Pak začne den, sluníčko vstane a vtom si ostatní děti nasadí na hlavu pokrývku. Pak si povídejte, proč jste si vybrali právě tuto pokrývku hlavy.

Povídání:

Před slunečními paprsky se musíte chránit. Máte už přichystaný klobouk nebo kšiltovku? Jak si chráníte před zářením místa, která neschováte pod oblečení –

obličej, krk… Víte, co také pomáhá chránit vaši pokožku? Je to zelenina a ovoce s vysokým obsahem vitamínů. Proč musíme v létě hodně pít?

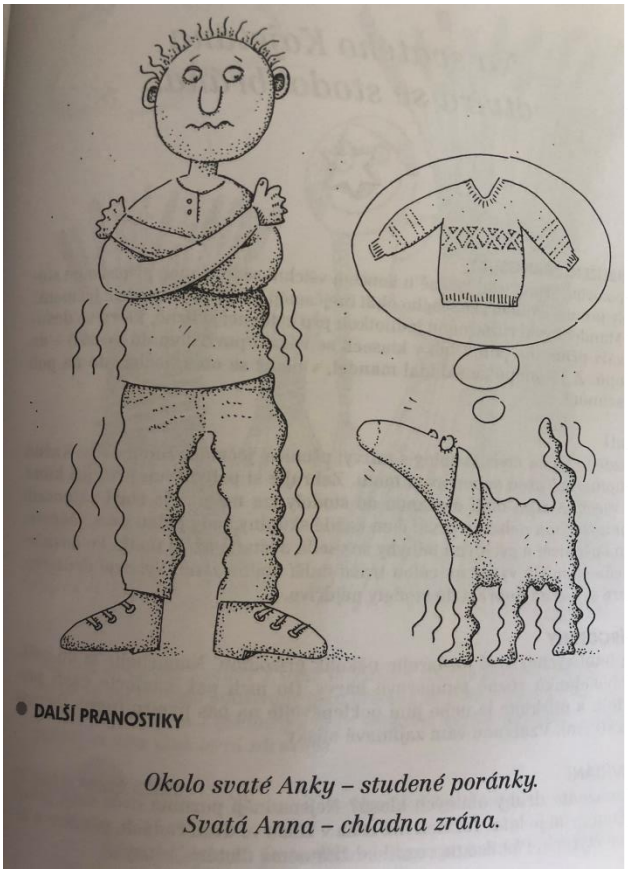

26. července

Svatá Anna,
chladno zrána.

Přiblížení pranostiky:

Svatá Anna se stala přímluvkyní za nalezení ztracených předmětů a je patronkou obchodníků s plátnem. Za dlouhých jasných nocí dochází ke zvýšenému ochlazení země a zrána se tvoří bohatá rosa. Poslední červencové dny však bývají suché a velmi teplé, nazývají se anenské léto.

Náměty na činnosti:

- HONĚNÁ S ÚKRYTEM

Před chladným ránem se schováte doma nebo se tepleji oblečte. Uvnitř si zahrajte na honěnou s úkrytem. Po místnosti rozprostřete několik šátků sloužících jako úkryt. Vyberte si jednoho hráče, který bude ostatní chytat a bude jim předávat „babu". Před ním se můžete na několik sekund (počítejte do desíti) schovat pod šátek, tam vás lapit nemůže; nesmí ani čekat vedle úkrytu, až někomu vyprší čas. Pokud „baba" někoho chytí, vymění si role a hra pokračuje.

- CO JSEM ZTRATIL

Na papír nakreslete obrázek na téma „Co jsem ztratil". Muže to být deštník, kapesník, sponka do vlasů, hračka. O svých kresbách si popovídejte. Jak vám bylo, jak jste se cítili při ztrátě osobní věci?

Povídání:

Co se může stát, když se do chladného počasí málo oblečete? Už jste měli rýmu a zvýšenou teplotu, nebo dokonce horečku? Čím se měří teplota? Co vám maminka vařila na uzdravení? Byli jste někdy u lékaře? Kdo pomáhá lékaři?

10. srpna

Na svatého Vavřince, první podzimní den.

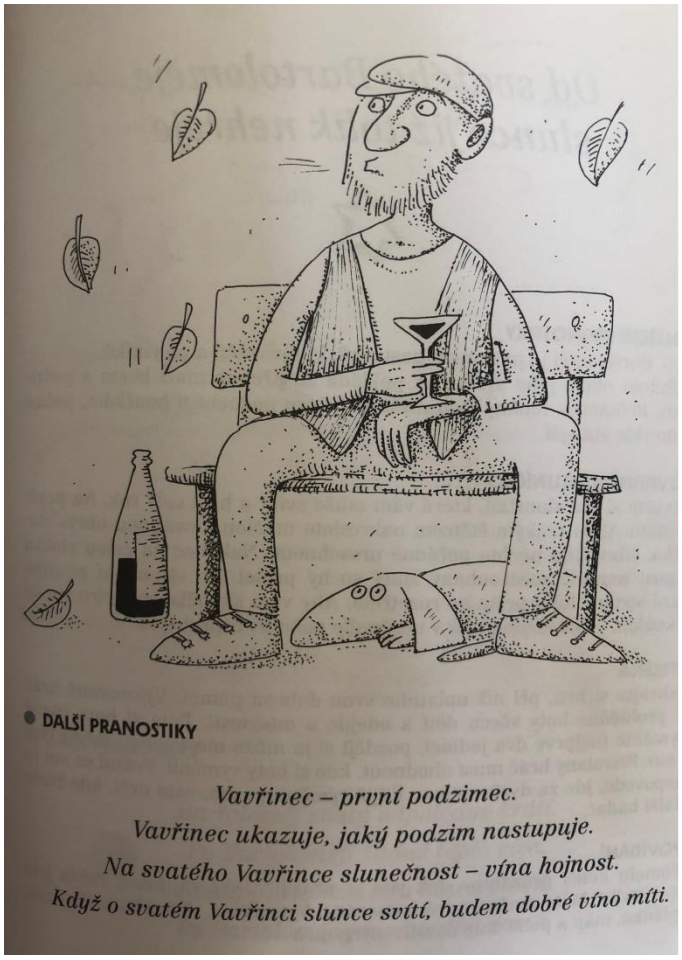

Přiblížení pranostiky:

Svaty Vavřinec je patronem vinařů, některé pranostiky souvisí právě s vínem. Je také patronem všech školáků a studentů, knihovníků, archivářů, pradlen a žehlířek. Okolo svátku sv. Vavřince začínají denní i noční teploty pomalu klesat, a proto se tento den považoval (i když trochu předčasně) za první podzimní.

Náměty na činnosti:

- VÍTR

Jakmile začne trochu opadávat listí ze stromů, nasbírejte si hromádku na zahradě. Zahrajte si na vítr, který bude listí rozfoukávat po celé zahradě, do všech koutů. Pokuste se dofoukat svůj list co možná nejdále. Pokud listí ještě pevně drží na stromech, vyrobte si ho z barevného papíru v libovolné velikosti. Porovnejte si, zda se vám bude lépe foukat do listu z papíru nebo do přírodního.

- UZLÍKY A MAŠLIČKY

Procvičte si svou dovednost ve vázání uzlů a kliček. Nejprve si vázáním procvičte kličky na tkaničkách do bot, a pak si vyhledávejte i jiné provázky, mašle, motouzky a stužky. Na každém uvažte kličku nebo jiný uzel.

Povídání:

Znáte symboly léta a podzimu? Najdete mezi nimi rozdíly? Které roční období máte nejraději a proč? Jak se mění počasí na podzim? Jaké povinnosti čekají na děti od 1. září? Jak se připravujete do školy?

24. srpna

Od svatého Bartoloměje, slunce již tolik nehřeje.

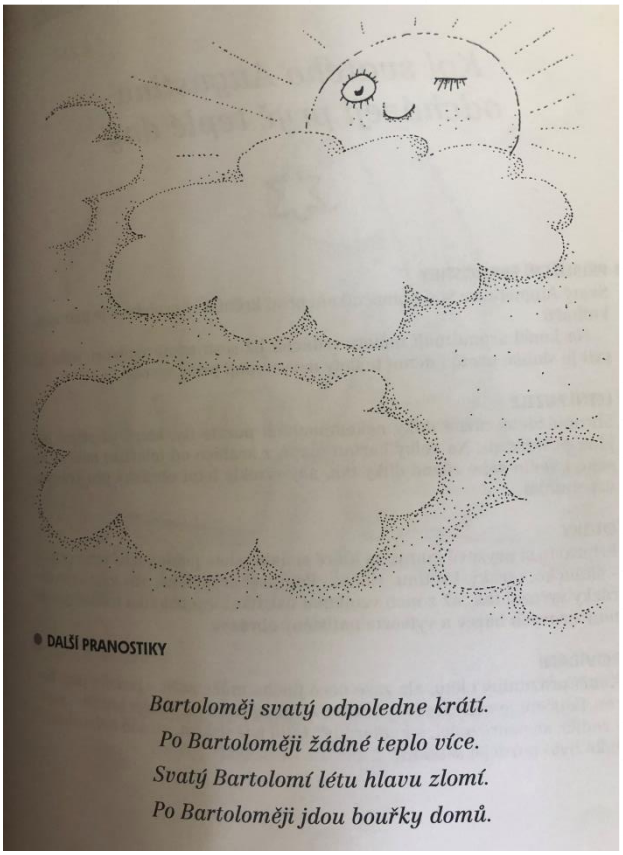

Přiblížení pranostiky:

Svatý Bartoloměj je patronem pastevců, knihvazači a obuvníků. Období okolo jeho svátku se pokládá za přelom mezi létem a podzimem. Průměrné teploty jsou nižší, už skoro nedochází k bouřkám, počasí je obvykle stálejší.

Náměty na činnosti:

- KLOVATINOVÉ SLUNÍČKO

Vytvořte si své sluníčko, které vám může svítit a hrát celý rok. Na papír formátu A3 si tenkým štětcem nakreslete umělou klovatinou obrys sluníčka. Klovatinu nechte pořádně proschnout. Nakonec na celou plochu papíru naneste nastrouhaný žlutý suchý pastel (ke strouhání použijte staré struhadlo) a prsty ho rozetřete. Aby vám sluníčko z papíru vesele vykouklo, vymáchejte papír v umyvadle nebo ho osprchujte.

- VÝMĚNA

Zahrajte si hru, při níž uplatníte svou dobrou paměť. Vylosovaný hráč si prohlédne boty všech dětí a odejde z místnosti. Poté si boty různě vyměňte (nejprve dva jedinci, později si je může mezi sebou měnit více dětí). Přivolaný hráč musí uhodnout, kdo si boty vyměnil. Pokud se mu to nepovede, jde za dveře znovu. Když výměnu pozná, sám určí, kdo bude další hadač.

Povídání:

Pomalu končí prázdniny, Jak jste je prožili? Jaká zajímavá místa jste navštívili? Máte možná nové kamarády. Vytvořte si výstavku z obrázků, plánků, map a pohlednic navštívených míst.